

Warszawa, dnia 15 marca 2013 roku

Szanowny Pan
Bogdan Zdrojewski
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Znak: DWIM/206/13

Dotyczy: konsultacji społecznych w sprawie cywilnych środków egzekwowania praw własności intelektualnej.

Działając w imieniu Polskiej Izby Komunikacji Elektronicznej (dalej PIKE oraz Izba), uprzejmie dziękuję za przesłanie kwestionariusza odnoszącego się do wybranych praktycznych aspektów dochodzenia roszczeń z tytułu praw własności intelektualnej wraz z pismem z dnia 13 lutego 2013 roku oraz uwzględnienie PIKE w toku konsultacji społecznych dotyczących przyszłości wskazanych powyżej środków oraz dyrektywy 2004/48/WE.

Wobec przygotowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego kwestionariusza zawierającego listę pytań odnoszących się do szczegółowych zagadnień wymagających stanowiska strony społecznej, PIKE wskazuje co następuje:

I. Pytania ogólne

1. Jakie znaczenie mają prawa własności intelektualnej w Państwa działalności lub działalności podmiotów przez Państwa reprezentowanych?

Prawa własności intelektualnej, a przede wszystkim prawo autorskie mają niebywale znaczenia dla działalności zarówno PIKE, jak i reprezentowanych przez Izbę podmiotów. Nasza organizacja zrzesza operatorów sieci kablowych reprezentujących większość polskiego rynku, stąd też wskazana powyżej dziedzina prawa stanowi kluczowy i priorytetowy element działań Izby. Uzasadnione jest to faktem, że członkowie PIKE na skalę masową dokonują eksploatacji utworów oraz praw przedmiotów pokrewnych stanowiąc jedną z największych grup zapewniających wynagrodzenia twórcom i podmiotom praw pokrewnych. Operatorzy w ramach prowadzonej działalności dokonują reemisji przede wszystkim utworów audiowizualnych wraz z nadawanymi przez organizacje telewizyjne programami. Część operatorów dokonuje również eksploatacji innych kategorii utworów i przedmiotów praw pokrewnych na odrębnych polach eksploatacji, niemniej jednak to reemisja jest pierwszoplanowym przedmiotem działalności członków Izby związanych z prawami własności intelektualnej. Ponadto, podobnie jak większość podmiotów świadczących profesjonalne usługi PIKE oraz jej członkowie mają styczność z takimi

kategoriami praw własności intelektualnej jak patenty, czy znaki towarowe, niemniej jednak zakres ten nie wykracza poza zwyczajowe korzystanie z owych dóbr niematerialnych.

2. Jak oceniają Państwo skalę naruszeń praw własności intelektualnej w sektorze Państwa działalności lub działalności podmiotów przez Państwa reprezentowanych, rozróżniając pomiędzy naruszeniami na skalę komercyjną i niekomercyjną? Jaki wpływ mają obie kategorie naruszeń na tę działalność i na cały sektor? W oparciu o jakie kryteria dokonują Państwo powyższej oceny?

Reprezentowane przez PIKE podmioty znajdują się obecnie w niezwykle specyficznej i trudnej sytuacji związanej z zarzutami organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (dalej OZZ). Stan ten jest dobrze znany Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN) i nie będzie w niniejszym piśmie bliżej opisywany. Wskazać jednak należy, że sprowadza się on do niemożliwości porozumienia się przede wszystkim ze Stowarzyszeniem Filmowców Polskich (dalej SFP) oraz Stowarzyszeniem Autorów ZAiKS (dalej ZAiKS) odnośnie zakresu udzielanych przez te organizacje praw oraz wysokości pobieranego wynagrodzenia autorskiego. W związku z brakiem porozumienia między stronami, OZZy – mimo ustawowego obowiązku określonego w art. 106 ust. 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (dalej ustawa) – odmawiają operatorom udzielania w formie pisemnej zgody na reemisję utworów. Ponadto, organizacje te nadużywając środków ochrony prawnej starają się wymusić na operatorach zawarcie niekorzystnych dla siebie umów, których treść została jednostronnie określona przez OZZy. W rezultacie część sądów uznaje, że operatorzy dopuścili się naruszeń autorskich praw majątkowych, z czym jednak PIKE – wobec całokształtu stanu faktycznego i prawnego – zgodzić się nie może. Znaczna część sądów potwierdza argumentację operatorów sieci kablowych.

Powyższa sytuacja uzasadniona jest nie tylko postawą wskazanych powyżej OZZów, ale również wadliwością obecnego ustawodawstwa w zakresie prawa autorskiego. W związku z tym, Izba liczy, że w rezultacie rzeczonych konsultacji oraz innych inicjatyw wprowadzone zostaną wielokrotnie sygnalizowane przez PIKE zmiany. Odsetek członków Izby dopuszczających się faktycznych naruszeń autorskich praw majątkowych jest zatem niezwykle niski. Zdecydowana większość operatorów uiszcza na rzecz OZZów wynagrodzenie autorskie z tytułu dokonywanej eksploatacji.

Odnośnie zaś oceny skali naruszeń, które występują, przypadki takie są na tyle rzadkie, że PIKE nie posiada informacji dotyczących ich skali.

3. W jakim charakterze i jak często uczestniczą Państwo w sądowych postępowaniach cywilnych dotyczących naruszeń praw własności intelektualnej, w tym naruszeń dokonywanych na terytorium innych państw członkowskich Unii Europejskiej?

PIKE jako podmiot reprezentujący przedsiębiorców zasadniczo nie występuje jako strona postępowań sądowych, w szczególności tych dotyczących naruszeń praw własności intelektualnej. Zdarza się jednak, że osoby reprezentujące Izbę powoływane są w charakterze świadków w postępowaniach sądowych prowadzonych między OZZami a operatorami. Wskazać bowiem należy, że zgodnie z wiedzą PIKE prowadzonych jest obecnie 31 postępowań sądowych przeciwko członkom Izby, z powództwa tylko SFP.

Stanowi to ok. 33% wszystkich podmiotów zrzeszonych w PIKE, co szczególnie z uwagi na faktyczną identyczność owych spraw stanowi niezwykle wysoki odsetek.

4. Jak często spotykają się Państwo z roszczeniami związanymi z nielegalnym udostępnianiem przedmiotów praw autorskich i praw pokrewnych w internecie? Jak często udostępnianie to ma charakter komercyjny a jak często niekomercyjny?

Z uwagi na przedstawiony powyżej profil działalności reprezentowanych przez PIKE podmiotów i sposób korzystania przez nich z przedmiotów praw autorskich i praw pokrewnych, profesjonalna eksploatacja tych dóbr w internecie miała dotychczas charakter akcydentalny i wpadkowy, stąd też nie obserwowaliśmy dotychczas żadnych naruszeń związanych z internetowymi polami eksploatacji.

5. Czy spotykają się Państwo z roszczeniami związanymi z naruszeniem autorskich praw osobistych, polegających np. na naruszeniu treści i formy utworu poprzez dokonywanie jego przeróbek, nierzetelnego wykorzystania czy braku zgody twórcy na dany rodzaj korzystania z utworu? Proszę o uwzględnienie zarówno przypadków naruszeń na skalę komercyjną jak i niekomercyjną.

Podmioty reprezentowane przez PIKE dokonują przede wszystkim reemisji utworów i przedmiotów praw pokrewnych, co z definicji wyklucza jakąkolwiek ingerencję w rozprowadzane treści. Niemniej jednak, z uwagi na działania SFP, które mimo że stanowią podręcznikowy przykład nadużycia prawa, celem wymuszenia stosowania określonej stawki, skutkują w niektórych przypadkach uzyskaniem co najmniej tymczasowego zakazu reemisji utworów audiowizualnych, bądź nawet utworów audiowizualnych, do których prawa znajdują się w zarządzie tej organizacji, w przyszłości roszczenia takie – mimo że faktycznie spowodowane przez SFP mogą zaistnieć w związku z sądowym zakazem reemisji tego rodzaju dóbr. Uzasadnione jest to tym, że rozprowadzane dobra tylko w pewnej części są utworami audiowizualnymi. W związku z czym, konieczność „wycięcia” ich z reemitowanych programów, potencjalnie może skutkować roszczeniami związanymi z naruszeniem integralności eksploatowanych dóbr.

Powyżej opisana sytuacja jednoznacznie wskazuje, na wadliwość obecnych środków ochrony praw własności intelektualnej, również tych tymczasowych.

6. Jaki jest – z Państwa punktu widzenia bądź z punktu widzenia podmiotów przez Państwa reprezentowanych – najbardziej istotny cel dochodzenia roszczeń w przypadkach naruszeń praw własności intelektualnej:

- a. wyeliminowanie samego naruszenia bądź jego skutków;**
- b. zapobieżenie jego kontynuowaniu;**
- c. zniechęcenie do dokonywania naruszeń w przyszłości;**
- d. zrekompensowanie szkody wyrządzonej naruszeniem;**
- e. inne?**

W ocenie PIKE cel dochodzenia roszczeń w przypadkach naruszeń praw własności intelektualnej nie powinien różnić się od celu stosownych środków prawnych w przypadku naruszenia praw podmiotowych innego rodzaju. Stąd też roszczenia te powinny umożliwiać wyeliminowanie naruszenia oraz jego skutków, w tym przywrócenie stanu poprzedniego, czy rekompensatę **faktycznie** poniesionej szkody. Jest to postulat, który został określony

również w dyrektywie egzekucyjnej 2004/48/WE między innymi w motywach 26 i 27. W tym kontekście podkreślić należy konieczność zachowania równości strony i wprowadzenia takich środków, który nie stanowiłoby kary cywilnej jak ma to miejsce w obecnym stanie prawnym. Kluczem do skutecznej ochrony prawnej, bez względu na rodzaj chronionych praw jest dostępność i efektywność przyjętych środków.

Postulowana funkcja prewencyjna roszczeń związanych z naruszeniem praw własności intelektualnej wzbudza uzasadnione wątpliwości z uwagi na cywilistyczny charakter owych środków. Roszczenia cywilne mają przede wszystkim za zadanie naprawę szkody czy też przywrócenie stanu poprzedniego nie zaś wywołanie efektu prewencyjnego. Jeśliby jednak miałyby być wprowadzone tego rodzaju środki, analogicznie do prawa karnego, również i w tym przypadku niezbędne będą mechanizmy, które zagwarantują w przypadku każdego naruszenia stosowne odszkodowania będące nieuchronne. W nauce prawa wskazuje się bowiem, że największy efekt prewencyjny wywołuje nie dolegliwość określonego środowiska, ale jego nieuchronność. Stąd też zastosowanie tej zasady na przedmiotowym gruncie wydaje się uzasadnione, w przypadkach należytego poszanowania zasady równości stron. Ponadto, kwestią godną rozważenia jest zróżnicowanie środków ochrony przysługujących podmiotom bezpośrednio uprawnionym oraz OZZom.

7. Jak oceniają Państwo system egzekwowania praw własności intelektualnej w Polsce, w szczególności na drodze cywilnoprawnej? Jakie czynniki zachęcają do korzystania z tej drogi dochodzenia roszczeń a jakie stanowią w tym zakresie barierę?

Obecnie obowiązujący system egzekwowania praw własności intelektualnej w Polsce jest niezwykle wadliwy. Zarzut ten dotyczy w szczególności prawa autorskiego oraz błędnej implementacji w tym zakresie dyrektywy egzekucyjnej.

Najpoważniejsze zarzuty podnoszone winny być w stosunku do brzmienia art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b) przewidującego możliwość dochodzenia wielokrotności stosownego wynagrodzenia. PIKE wielokrotnie wypowiadała się na ten temat i w całości podtrzymuje swoje stanowisko w tym zakresie, które wskazane zostało ostatnio w piśmie z 19 grudnia 2012 roku dotyczącym projektu założeń do projektu nowelizacji ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Wskazany powyżej przepis jest bowiem sprzeczny nie tylko z dyrektywą egzekucyjną, ale przede wszystkim z Konstytucją RP. Obecne brzmienie rzeczonego przepisu w sposób rażący narusza zasadę równości wobec prawa oraz podstawowe zasady prawa cywilnego należytej rekompensaty i niewzbogacania się podmiotu uprawnionego z tytułu uzyskanego odszkodowania. Stanowisko PIKE podziela również Pani Rzecznik Praw Obywatelskich, która w swoim wystąpieniu generalnym z 3 kwietnia 2012 roku przeprowadziła gruntowną krytykę art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b) ustawy.

W związku z powyższym, PIKE ponawia postulat ukształtowania roszczeń odszkodowawczych w prawie autorskim w sposób analogiczny do uregulowań ustawy prawo własności przemysłowej.

8. Co jest najbardziej kosztownym elementem postępowań cywilnych w sprawach o naruszenia praw własności intelektualnej?

Reprezentowani przez PIKE przedsiębiorcy, z uwagi na opisane powyżej okoliczności częściej występują po stronie pozwanych, stąd też podstawowe koszty związane są z obsługą prawną.

9. Jak oceniają Państwo przygotowanie polskich sądów do rozpoznawania spraw dotyczących naruszeń praw własności intelektualnej? Czy – z punktu widzenia Państwa praktyki – orzecznictwo sądów jest jednolite czy też występują w nim rozbieżności? Jakiego rodzaju są to rozbieżności (w miarę możliwości proszę o podanie przykładów) i czym mogą one być spowodowane?

W ocenie PIKE przygotowanie polskich sądów do rozpoznawania spraw dotyczących naruszeń praw własności intelektualnej jest niezwykle niskie. W postępowaniach sądowych dotyczących roszczeń z tytułu naruszenia autorskich praw majątkowych sądy często nie znają podstawowych pojęć z zakresu prawa autorskiego takich jak reemisja, czy utwór audiowizualny nie mówiąc już o znajomości realiów rynkowych i sposobów eksploatacji dóbr niematerialnych przez operatorów sieci kablowych.

W znanych PIKE i opisanych powyżej sprawach, mimo identycznego z zasady stanu faktycznego – sądy nierzadko dokonują diametralnie odmiennych ocen roszczeń SFP, wobec czego linia orzecznicza jest obecnie niezwykle rozbieżna, w szczególności wobec niepełnego opisywania przez SFP stanu faktycznego i prawnego sprawy. Szczególnie kontrowersyjne są przypadki, w których sędziowie tego samego sądu dokonują zupełnie rozbieżnych ocen identycznego stanu faktycznego i prawnego. Przypadki takie miały miejsce w Sądzie Okręgowym w Łodzi i Gdańsku oraz w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu, a także w Poznaniu. Występują wręcz sytuacje, w których w składach orzekających sądów znajdują się osoby, które w innych postępowaniach wydały zupełnie inne rozstrzygnięcia. Stan taki jest niezwykle szkodliwy dla zaufania obywatela do państwa i jego organów, jak również godzi w pewność obrotu prawnego.

Rozbieżność orzecznictwa powszechnego w zakresie postępowań w sprawach o naruszenie autorskich praw majątkowych były przedmiotem wcześniejszych stanowisk PIKE, w tym między innymi pisma skierowanego we wrześniu 2012 roku do Ministra Sprawiedliwości oraz Krajowej Rady Sądownictwa (kopie w załączeniu).

Zdaniem Izby, rozbieżności te spowodowane są przede wszystkim niskim poziomem wiedzy orzekających sędziów w zakresie praw własności intelektualnej, których specyfika wymaga dodatkowych informacji. Ponadto, szczególne warunki i dynamika rozwoju rynku oraz sposobów korzystania z dóbr niematerialnych i powstające w związku z tym nowe zagadnienia prawne są obce sądom. Dlatego też, w całej rozciągłości poprzec należy postulat utworzenia wyspecjalizowanych wydziałów sądów okręgowych do spraw praw własności intelektualnej. Poza zmianami organizacyjnymi, niezbędne są również dodatkowe szkolenia dla sędziów orzekających w tego rodzaju sprawach nie tylko z zakresu prawa, ale również praktyki rynkowej.

10. Z jakimi trudnościami spotkali się Państwo w przypadku dochodzenia roszczeń związanych z naruszeniami praw własności intelektualnej w innych państwach członkowskich UE?

PIKE nie posiada danych dotyczących wskazanych w pytaniu trudności dotyczących reprezentowanych przez Izbę podmiotów.

II. Skuteczność i sprawność procedur cywilnych

11. Czy w przypadkach naruszeń praw własności intelektualnej korzystają Państwo z alternatywnych, pozasądowych lub polubownych metod rozstrzygania sporów? Jak oceniają Państwo dostępność i efektywność tego rodzaju mechanizmów w Polsce?

W zakresie prawa autorskiego, które jak zostało powyżej wskazane stanowi podstawową kategorię praw własności intelektualnej związanych z działalnością reprezentowanych przez PIKE podmiotów, przewidziana została szczególna możliwość prowadzenia mediacji przed Komisją Prawa Autorskiego (art. 110¹⁸ ustawy). Regulacja ta jest w zasadzie przepisem martwym. Nie tylko z uwagi na wymóg obustronnej zgody, ale i obowiązku uiszczenia opłaty w wysokości trzykrotnego przeciętnego wynagrodzenia. Rzeczona dobrowolność – abstrahując od braku realizacji przez art. 118¹⁸ ustawy wymogów art. 12 dyrektywy Rady nr 93/83/EWG w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową – oraz przede wszystkim znaczna opłata w zasadzie przekreślają praktyczne znaczenie tej regulacji. Ponadto, postawa OZZów w Polsce sprawia, że stosowanie alternatywnych metod rozstrzygania sporów w zakresie roszczeń prawnoautorskich w zasadzie nie istnieje.

Zagadnienie to stanowiło przedmiot skargi PIKE do Komisji Europejskiej, jak również stanowiska PIKE w toku procesu nowelizacyjnego, dotyczącego art. 21¹ ustawy. Oba dokumenty stanowią załączniki do niniejszego pisma.

12. Jaki jest – na podstawie Państwa praktyki – średni czas trwania poszczególnych etapów postępowania cywilnego dotyczącego naruszenia praw własności intelektualnej:

a. postępowania w sprawie zabezpieczenia roszczeń, od momentu złożenia wniosku do wydania prawomocnego postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia?

Z posiadanych przez PIKE informacji wynika przeciętnie postępowanie zabezpieczające w obu instancjach trwa około 6-7 miesięcy.

b. postępowania rozpoznawczego, od momentu złożenia pozwu do wydania orzeczenia w pierwszej instancji?

W znanych PIKE sprawach, które zakończyły się wydaniem wyroku w I instancji, postępowanie rozpoznawcze trwało przeciętnie od 7 do 13 miesięcy. Niemniej jednak, nierzadko występują również sprawy, które zostały wszczęte w sierpniu/wrześniu 2011 roku i do dziś nie zostało wydane rozstrzygnięcie sądu.

c. postępowania odwoławczego, od momentu złożenia apelacji do wydania prawomocnego orzeczenia w sprawie?

Z posiadanych przez PIKE informacji wynika przeciętnie postępowanie drugoinstancyjne trwa nie krócej niż pół roku.

13. Czy Państwa zdaniem zasadne byłoby dokonanie na szczeblu unijnym harmonizacji:

- a. zasad postępowań przyspieszonych w sprawach o naruszenia praw własności intelektualnej;***
- b. szczegółowych (w stosunku do rozporządzenia (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiającego europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń) zasad postępowania w sprawach drobnych roszczeń dotyczących naruszeń praw własności intelektualnej;***
- c. zasad postępowań przyspieszonych w sprawach o naruszenia wspólnotowego znaku towarowego oraz wzorów wspólnotowych;***
- d. zasad postępowania w sprawach drobnych roszczeń dotyczących naruszenia wspólnotowego znaku towarowego oraz wzorów wspólnotowych?***

Ocena powyższych pomysłów uzależniona jest o konkretnych rozwiązaniach, a w szczególności od zastosowanych środków chroniących prawa strony pozwanej. Wprowadzenie bowiem procedur przyspieszonych bez należytych gwarancji procesowych rzeczonoj strony postępowania rodzić może nadużycia i instrumentalne wykorzystywanie przepisów proceduralnych, co ma miejsce nawet przy obecnych przepisach. Stąd też ocena takich inicjatyw nastąpić może tylko w przypadku podania bardziej dokładnych informacji. Niemniej jednak, w przypadku naruszeń prawa ochronnego do wspólnotowego znaku towarowego, z uwagi na funkcję i charakter rzeczonoj prawa oraz względną łatwość rozmycia zdolności odróżniającej oznaczenia, a także zmniejszenia jego renomy, wydaje się że w tym przypadku wprowadzenie szybszych procedur ochronnych może być uzasadnione.

14. Jakie środki ochrony pozwanego należałoby wprowadzić w odniesieniu do postępowań wymienionych w punkcie powyżej?

Wydaje się, że podstawowym problem w tej kwestii nie jest ustanowienie odpowiednich środków ochrony w prawie stanowionym, a ich stosowanie. Obecnie obowiązujące przepisy postępowania cywilnego, zarówno w postępowaniu głównym, jak i zabezpieczającym zdają się przewidywać wystarczające środki ochrony, niemniej jednak ich stosowanie w praktyce prowadzi do licznych przypadków nadużywania prawa przez podmioty uprawnione, a w szczególności przez OZZy. Możliwość ustosunkowania się pozwanego/obowiązanego do zarzutów powoda/wnioskodawcy i kryteria formalne jakie spełnić powinny przede wszystkim wnioski o zabezpieczenie zdają się zmierzać do wyważenia interesów, niestety stosowanie tych przepisów i ocena przez sądy konsekwencji swoich decyzji pozostawiają wiele do życzenia. Dlatego, na obecnym etapie wydaje się, że zapewnienie obecnego poziomu ochrony pozwanego przy poprawie sposobu stosowania tych przepisów poprzez zwiększenie wiedzy i umiejętności sędziów stanowić powinny wystarczające gwarancje procesowe. Środkiem, który mógłby być użytecznym może jednak być umożliwienie obowiązanemu w postępowaniu zabezpieczającym zgłoszenia alternatywnych sposobów

zabezpieczenia, w stosunku do tych zgłoszonych przez wnioskodawcę oraz pozostawienie większej swobody w tym zakresie składom orzekającym.

III. Roszczenia informacyjne

15. W jaki sposób dokonywana jest identyfikacja podmiotu naruszającego prawa własności intelektualnej? Jaką rolę pełnią tu pośrednicy, których usługi są wykorzystywane do dokonywania naruszeń praw własności intelektualnej?

PIKE nie posiada informacji na ten temat.

16. Z jakimi problemami spotkali się Państwo w tym zakresie? W przypadkach odmowy udostępnienia informacji – jakie były jej przyczyny?

PIKE nie posiada informacji na ten temat.

IV. Procedury informowania o zarzucanym naruszeniu prawa

17. Czy w odniesieniu do pośrednika, którego usługi są wykorzystywane przez osobę trzecią do dokonywania naruszeń praw własności intelektualnej, użytecznym mechanizmem jest (lub mogłoby być) informowanie go o tym fakcie, celem uniemożliwienia dalszych działań naruszających prawo? Jakie są Państwa doświadczenia w tym zakresie?

Samo informowanie pośrednika wydaje się być próbą przerzucenia odpowiedzialności na usługodawcę i rozszerzenie zakresu podmiotów, co do których uprawniony mógłby podnosić swoje roszczenia. Tego rodzaju rozwiązania nie znajdują akceptacji PIKE.

Obecnie istniejące mechanizmy odpowiedzialności pośredników zastosowane w rozdziale 3. ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, w ocenie PIKE zawierają środki zapewniające odpowiedni poziom wyważenia interesów i praw stron.

18. Czy w odniesieniu do podmiotu naruszającego prawa własności intelektualnej, lub co do którego zachodzi podejrzenie naruszenia, uznają Państwo za użyteczne informowanie go o tym fakcie? Jakie są Państwa doświadczenia w tym zakresie?

Odpowiedź na przedmiotowe pytanie uzależniona jest w zasadzie od kontekstu danej sprawy. W przypadku bowiem naruszenia dokonywanego na szeroką, komercyjną skalę wydaje się, że informowanie naruszcyciela przed podjęciem określonych środków prawnych może w istocie zniweczyć ich skuteczność. Jednocześnie, w sprawach drobnych, bądź co do których istnieją wątpliwości dotyczące zasadności podnoszonych roszczeń, poinformowanie drobnego, czy też potencjalnego naruszcyciela mogą wystarczyć do zaprzestania występowania naruszeń. Stąd też rozważyć można wprowadzenie swego rodzaju wezwań sądowych, w których to wykwalifikowani i obiektywni sędziowie dokonywaliby oceny danej sprawy i na tej podstawie decydowałoby czy zasadne jest „przedprocesowe” wezwanie potencjalnego nawet naruszcyciela do dobrowolnego zaprzestania naruszeń. Niski poziom wiedzy społecznej na temat prawa, a praw własności intelektualnej w szczególności sprawia, że część naruszeń dokonywanych jest nieświadomie, stąd też poprzestanie na tego rodzaju wezwaniach zdaje się być adekwatnym środkiem ochrony prawnej.

19. Czy tego rodzaju procedury informowania byłyby użyteczne w przypadku naruszeń dokonywanych w innym państwie członkowskim UE lub pośredników mających siedzibę w innym państwie członkowskim UE? Jakie są Państwa doświadczenia w tym zakresie?

Z uwagi na transgraniczny charakter korzystania z dóbr niematerialnych w internecie wydaje się, że wprowadzenie rozwiązań, które mogłyby być stosowane na terenie całej UE są jak najbardziej zasadne.

20. Czy w przypadku:

- a. naruszeń dokonywanych na skalę handlową (rozumianych jako działania mające na celu uzyskanie bezpośrednio lub pośrednio zysku lub innej korzyści ekonomicznej, z wyłączeniem działań konsumentów będących w dobrej wierze);**
 - b. podmiotu notorycznie dokonującego naruszeń**
- powyższym procedurom notyfikacji powinny towarzyszyć dodatkowe działania, takie jak np. zawieszenie konta internetowego podmiotu naruszającego, lub co do którego zachodzi podejrzenie naruszenia?**

Tego rodzaju środki, bez możliwości ochrony swych praw przez potencjalnego naruszciciela zdają się naruszać równowagę między stronami. Dlatego też powiązanie tak daleko idących konsekwencji z notyfikacjami, w ocenie PIKE wykorzystywane będą w sposób instrumentalny i prowadzić będą do wielu nadużyć. Stosowanie tego rodzaju środków powinno zostać domeną postępowania zabezpieczającego, które daje należyty poziom ochrony prawnej obu stronom tego postępowania.

V. Zabezpieczenie roszczeń

Dyrektywa określa środki tymczasowe i zabezpieczające, mające na celu zabezpieczenie roszczeń w sprawach o naruszenie praw własności intelektualnej.

Problematykę środków tymczasowych i zabezpieczających w sposób całościowy regulują przepisy Kpc (art. 730 i nast.), w szczególności dotyczące zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych (art. 755 Kpc).

Na marginesie odpowiedzi na zadane przez MKiDN pytania, wskazać należy że powyższa teza jest nieprawdziwa. Przepisy odnoszące się do zabezpieczenia roszczeń uregulowane są również w art. 80 ust. 1 pkt 1 ustawy oraz w art. 286¹ ust. 1 pkt 2 prawa własności przemysłowej, choć w tym drugim przypadku istnieją uzasadnione wątpliwości czy mimo posłużenia się przez ustawodawcę zwrotem „zabezpieczenie roszczeń” w istocie regulacja ta nie stanowi formy prawa do informacji.

21. Z jakimi trudnościami dotyczącymi zabezpieczenia roszczeń w przypadku naruszeń praw własności intelektualnej spotkali się Państwo w praktyce?

Reprezentowani przez PIKE przedsiębiorcy, w związku z obecnymi roszczeniami SFP występują w postępowaniach zabezpieczających po stronie „obowiązanego”, stąd też trudnościami dotyczącymi zabezpieczenia roszczeń w ich przypadku jest nienależyte stosowanie przepisów postępowania cywilnego przez sądy. Mimo wprowadzenia ustawowych środków ochrony praw strony pozwanej, niski poziom wiedzy sądów sprawia, że udzielane są bezzasadne zabezpieczenia, które w praktyce są obiektywnie niemożliwe do wykonania. Słowem przykładu, w opisanych powyżej postępowaniach wszczynanych przez

SFP podmiot ten domaga się zabezpieczenia roszczenia zakazowego poprzez tymczasowe orzeczenie takiego zakazu reemisji utworów audiowizualnych w sieciach kablowych operatora. Wniosek taki jest oczywiście nieuzasadniony, lecz część sądów udziela tego rodzaju zabezpieczeń. Oczywistym jednak jest, że SFP nie prowadzi zarządu prawami wobec wszystkich utworów audiowizualnych toteż nie ma prawa do tak szerokiego wniosku. Ponadto, technicznie nie jest możliwa ocena statusu prawnego danego dobra spośród otrzymywanych przez operatora treści, i usunięcie ich z reemitowanego programu. Dodatkowo, tego rodzaju działanie przestałoby spełniać przesłanki reemisji, co doprowadziłoby do bezprawnej i nienazwanej eksploatacji dóbr przez operatora. Sytuacje takie niestety pojawiają się w praktyce, mimo swej oczywistej niedorzeczności.

22. Czy z Państwa praktyki wynika, że przy udzielaniu zabezpieczenia brane są pod uwagę:

- a. pilny charakter sprawy;**
- b. potencjalna szkoda jaka może zostać wyrządzona przez wykonanie zabezpieczenia;**
- c. wpływ jaki wykonanie zabezpieczenia może mieć na rynek, konkurencyjność i konsumentów;**
- d. zakwestionowanie przysługujących uprawnionemu praw własności intelektualnej;**
- e. jakiegokolwiek inne aspekty?**

Na ogół sądy wydają postanowienia w przedmiocie zabezpieczenia względnie szybko od ich wpłynięcia. Z treści uzasadnień, do których dostęp posiada PIKE nie wynika jednakże, jakoby sądy w jakiś szczególny sposób uwzględniały pilny charakter sprawy.

Z obserwowanej przez PIKE praktyki wynika niestety, że sądy bądź to nie odnoszą się do okoliczności określonych w lit. b i c, bądź zdawkowo stwierdzają że tego rodzaju sytuacja nie będzie miała miejsca. Brak znajomości realiów rynku sprawiają, że sądy nie są w najmniejszym stopniu świadome dalekosiężnych negatywnych konsekwencji swoich orzeczeń. Mimo istniejącej zasady minimalnego obciążenia obowiązanego, czy możliwości uwarunkowania wykonania zabezpieczenia od wpłaty przez wnioskodawcę kaucji, sądy niezwykle rzadko biorą te okoliczności w ogóle pod rozwagę. Powoduje to nadużywanie tymczasowych środków ochrony prawnej przez silniejsze podmioty – jak na przykład OZZy – do zaspokojenia swoich partykularnych interesów. Działania takie następują ze szkodą nie tylko dla obowiązanego, ale również dla całego rynku, konkurencyjności na nim, a przede wszystkim dla konsumentów. W branży telewizji kablowych zakaz reemisji, abstrahując nawet od jego niedorzeczności i obiektywnego braku możliwości wykonania, powoduje ograniczenie możliwości dostępu konsumentów do informacji i dóbr kultury oraz jest wyrazem całkowitego braku poszanowania dla obywateli. Często operatorzy są jedynym źródłem dostępu do programów telewizyjnych, szczególnie w mniejszych miejscowościach. Jednocześnie, praktyką SFP jest pozywanie najmniejszych operatorów, aby w większych postępowaniach móc przedstawić korzystne dla siebie statystyki. Niewielcy operatorzy często bowiem zawierają niekorzystne dla siebie ugody, ponieważ z ekonomicznego punktu widzenia taniej dla nich jest zgodzić się na zaspokojenie roszczeń OZZów niż prowadzić wieloletni, drogi proces sądowy.

Sądy zdają się również ignorować nie tylko daleko idące konsekwencje swych decyzji, ale również zmian przepisów proceduralnych. 3 maja 2012 roku w życie weszła nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego, która wprowadziła art. 755 § 2¹ do tej ustawy. Przepis ten zmienił w zasadzie zasadę wyrażoną w art. 731 k.p.c., wedle której zabezpieczenie nie może zmierzać do zaspokojenia roszczenia. Część doktryny uznawała dopuszczalność zabezpieczenia przez tymczasowe zakazanie określonych działań. Niemniej jednak, w związku z powyższą nowelizacją obecnie wnioskodawca wykazać musi, że tego rodzaju zabezpieczenie jest konieczne dla odwrócenia grożącej szkody lub innych niekorzystnych dla uprawnionego skutków. W znanych PIKE orzeczeniach wydanych w nowym stanie prawnym, wyłącznie w jednym sądu w ogóle poruszył tę kwestię i zwrócił uwagę na nowelizację ustawy.

W związku z powyższym, podkreślić należy że największym mankamentem obecnego systemu zabezpieczania roszczeń jest stosowanie obowiązujących przepisów oraz brak jednolitości orzecznictwa w tym zakresie. Nie oznacza to jednak, że same przepisy są idealne, gdyż zasadne wydaje się większe doprecyzowanie ich szczególnie w kontekście praw własności intelektualnej.

23. W jakich sytuacjach, w Państwa praktyce, środki zabezpieczenia roszczeń były stosowane wobec pośredników, a w jakich odmówiono ich zastosowania? Jaki był związek tych pośredników z naruszeniem praw własności intelektualnej?

PIKE nie posiada informacji na ten temat.

VI. Udział osób trzecich w dokonaniu naruszenia

24. Czy spotkali się Państwo z sytuacją, w której powództwo zostało wytoczone przeciwko osobie trzeciej, która nie była bezpośrednio sprawcą naruszenia praw własności intelektualnej, lecz aktywnie i świadomie przyczyniła się do dokonania naruszenia, np. poprzez nakłonienie innej osoby do dokonania naruszenia lub jej pomaganie lub która świadomie skorzystała ze szkody wyrządzonej naruszeniem? Jaki był rezultat wytoczonego powództwa, w szczególności czy zostało zasądzone odszkodowanie? Czy na wynik sprawy miały wpływ zysk lub inna korzyść ekonomiczna uzyskana przez tę osobę?

PIKE nie posiada informacji na ten temat.

VII. Środki naprawcze

25. Z jakimi sposobami usunięcia skutków naruszenia orzekanymi przez sądy spotkali się Państwo w praktyce? Na czyj koszt te orzeczenia były wykonywane?

PIKE nie posiada informacji na ten temat.

26. Jaki sposób usunięcia skutków naruszenia uważają Państwo za najwłaściwszy?

W związku ze znacznym zróżnicowaniem praw własności intelektualnej ich przedmiotów oraz skutków naruszeń tych praw, abstrakcyjna odpowiedź na przedmiotowe pytanie jest niemożliwa.

Wydaje się jednak, że zasadne byłoby rozbudowanie instytucji zobowiązania naruszcyciela do złożenia oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. W przypadku naruszenia autorskich praw osobistych, czy praw ochronnych do znaków towarowych bądź wzorów przemysłowych tego rodzaju środek zdaje się być nieefektywny i nieskuteczny. Stąd też, wprowadzenie bardziej rozbudowanej możliwości przekazania do publicznej wiadomości informacji o naruszeniu i przeprowadzenia kampanii informującej konsumentów np. o nielegalnym korzystaniu ze znaku towarowego wydają się być zasadne.

27. Czy spotkali się Państwo z sytuacją, w której orzeczenie w sprawie usunięcia skutków naruszenia nie zostało wykonane? Jakie były konsekwencje tej sytuacji? Jakiego rodzaju sankcje powinny być stosowane w takich przypadkach?

PIKE nie posiada informacji na ten temat.

28. Czy Państwa zdaniem zasadne byłoby umożliwienie innego rodzaju rozporządzania towarami naruszającymi prawo, np. zutylizowania celem ponownego użycia materiałów albo przekazania na cele charytatywne? Czy dopuszczalność tego rodzaju działań powinna być uzależniona od zgody podmiotu uprawnionego?

W ocenie PIKE wprowadzenie wskazanych w pytaniu rozwiązań jest jak najbardziej zasadne. Niszczenie znacznej ilości towarów na przykład tylko z powodu bezprawnego oznaczenia ich określonym oznaczeniem, wydaje się być marnotrawieniem. Stąd też PIKE popiera powyższe postulatu. Jednakże dla zachowania praw podmiotów uprawnionych w przypadku np. przekazywania określonych podrobionych towarów oznaczonych określonym znakiem towarowym zasadne może być wprowadzenie wymogu usunięcia tego oznaczenia, bądź obowiązku zapłaty niewielkiej opłaty quazi-licencyjnej. Zapobiegłoby to z jednej strony, rozmyciu czy też zmniejszeniu renomy określonych oznaczeń, a z drugiej rekompensowało używanie w obiegu oznaczeń danego przedsiębiorcy.

VI. Odszkodowania

Art. 13 dyrektywy określa dwa sposoby naprawienia szkody poniesionej w związku z naruszeniem praw własności intelektualnej:

- poprzez zapłatę odszkodowania w wysokości uwzględniającej wszystkie właściwe aspekty, w tym poniesione negatywne skutki ekonomiczne z utraconymi zyskami włącznie i zysk bezpodstawnie osiągnięty przez naruszającego, a w szczególnych przypadkach także aspekty niemajątkowe, takie jak np. uszczerbek moralny;**
- poprzez zapłatę odszkodowania ryczałtowego, określonego na podstawie elementów takich jak przynajmniej suma opłat licencyjnych, honorariów autorskich lub opłat należnych w przypadku korzystania z danego dobra intelektualnego zgodnie z prawem.**

Zasady te znajdują odzwierciedlenie w polskich przepisach z zakresu praw własności intelektualnej. Do poszczególnych ustaw została wprowadzona regulacja, przewidująca możliwość żądania naprawienia szkody na zasadach ogólnych Kodeksu cywilnego albo zapłaty sumy pieniężnej w wysokości – w zależności od przedmiotu ochrony – jednokrotności lub wielokrotności stosownego wynagrodzenia lub opłaty licencyjnej (art. 79 ust. 1 pkt 3 ustawy o prawie autorskim, art. 287 ust. 1 i art. 296 ust. 1 Prawa własności przemysłowej, art. 11 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie baz danych oraz art. 36a ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie odmian roślin).

Ponadto, niezależnie od roszczenia o naprawienie szkody, uprawniony może żądać wydania uzyskanych korzyści (art. 79 ust. 1 pkt 4 ustawy o prawie autorskim, art. 287 ust. 1 i art. 296 ust. 1 Prawa własności przemysłowej, art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie baz danych oraz art. 36a ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie odmian roślin).

Wobec powyższego stwierdzenia PIKE musi podnieść zastrzeżenie, że ponownie teza MKiDN mija się z prawdą. Dyrektywa egzekucyjna nie tylko nie przewiduje możliwości wprowadzenia odszkodowań o charakterze kar cywilnych, ale wręcz zakazuje takich regulacji.

29. W Państwa praktyce, jakie kryteria sądy najczęściej biorą pod uwagę orzekając zapłatę odszkodowania na zasadach ogólnych Kodeksu cywilnego? W szczególności, czy brana jest pod uwagę możliwość i łatwość uzyskania legalnego dostępu do chronionego przedmiotu?

PIKE nie posiada informacji na ten temat.

30. W jaki sposób określana jest wysokość korzyści uzyskanych przez naruszającego?

PIKE nie posiada informacji na ten temat.

31. Czy często spotykają się Państwo z praktyką kumulatywnego dochodzenia i zasądzania odszkodowania obok wydania uzyskanych korzyści?

PIKE nie posiada informacji na ten temat.

32. Czy spotkali się Państwo z sytuacją, w której zasądzone odszkodowanie dotyczyło naruszenia szerszego portfolio praw własności intelektualnej, a nie pojedynczych, szczegółowo określonych przedmiotów ochrony?

PIKE nie posiada informacji na ten temat.

33. Czy zgadzają się Państwo z opinią, że wysokość odszkodowania nie powinna być niższa niż wartość korzyści uzyskanych przez podmiot naruszający prawo?

W ocenie PIKE w przedmiotowym pytaniu pomieszczone są dwie instytucje prawne. Funkcją odszkodowania jest naprawienie wyrządzonej szkody poprzez zapłatę określonej kwoty pieniężnej stanowiącej ekwiwalent poniesionej straty i w niektórych przypadkach utraconych korzyści. Oddzielić od tego należy roszczenie o wydanie bezprawnie uzyskanych korzyści przez podmiot naruszający prawo. Oczywiście oba te roszczenia mają wpływ na siebie.

Zasadą odszkodowania jest wyrównanie faktycznie poniesionej szkody. Jednym ze sposobów naprawienia szkody może być wydanie bezprawnie uzyskanych korzyści, co powinno mieć wpływ na wysokość odszkodowania. Wskazać bowiem należy, że uzyskane przez naruszciciela korzyści, w pewnym zakresie stanowią w istocie stratę uprawnionego. Nie można jednak dopuszczać do sytuacji, w której podmiot uprawniony z tytułu praw własności intelektualnej uzyskuje dodatkowe korzyści z naruszenia, przewyższające szkodę.

34. Czy możliwość naprawienia szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej odpowiadającej wielokrotności stosownego wynagrodzenia lub opłaty licencyjnej traktują Państwo jako środek o charakterze represyjnym (swoistą „karę cywilną”), czy też po prostu jako zryczałtowaną formę rekompensaty?

Rekompensata z definicji jest środkiem, który prowadzi do wyrównania poniesionej szkody, a nie do wzbogacenia. Dlatego też, **roszczenie zapłaty wielokrotności stosownego wynagrodzenia w każdym wypadku ma charakter represyjny**. Możliwość żądania wielokrotności stosownego wynagrodzenia znacznie wychodzi poza granice kompensacji szkody i w praktyce stanowi odszkodowanie o charakterze karnym nieznanie polskiej i europejskiej praktyce i tradycji prawnej. Ponadto, w sporach wskazanych powyżej, wielokrotność wynagrodzenia obliczana bywa jako trzykrotność całego roszczenia, mimo że np. reemitent uiszczał opłaty, nieznacznie tylko niższe od żądanych. Tym samym efektywnie, **stawka kary stosowana przez polskie sądy stanowi często nawet ponad ośmiokrotność różnicy pomiędzy opłatą żadaną przez uprawnionego, a opłatą uiszczaną przez reemitentów**.

Rozwiązanie takie, o czym PIKE wskazywała już wielokrotnie jest niezgodne z Konstytucją RP oraz prawem UE.

Możliwe są przypadki, w których faktycznie poniesiona szkoda przewyższa opłatę licencyjną, niemniej jednak w takim przypadku uprawniony powinien wykazać wysokość takiej szkody. Wydaje się nadto, że zasadne jest wprowadzenie bardziej precyzyjnych mechanizmów określania wysokości opłaty licencyjnej w sporach sądowych. Obecne regulacje w praktyce wzbudzają duże kontrowersje i trudności w stosowaniu. W związku z powyższym, PIKE podtrzymuje wniosek o uregulowanie zryczałtowanego roszczenia odszkodowawczego w prawie autorskim w sposób analogiczny do rozwiązań przewidzianych w prawie własności przemysłowej. Szersze uzasadnienie tego stanowiska zostało przedstawione w stanowisku Izby z dnia 19 grudnia 2012 roku.

Szczególnie istotnym w tej kwestii zagadnieniem jest katalog roszczeń i udogodnień procesowych jakie przysługują podmiotom bezpośrednio uprawnionym oraz OZZani. Uprzywilejowanie OZZ nie znajduje żadnego uzasadnienia w praktyce oraz akceptacji PIKE i innych użytkowników. Powszechna jest wiedza na temat nadużywania przez OZZy swoich uprawnień, czego rezultatem są między innymi decyzje Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Dlatego też, PIKE postuluje aby pozbawić OZZy jako podmioty profesjonalnie świadczące usługi udogodnień procesowych oraz szczególnych uprawnień materialnych jakie przysługują twórcom. W ten sposób zachowana zostanie zasada równości stron i ograniczone zostaną liczne nadużycia, które mają miejsce w obecnym stanie prawnym.

35. Jak często spotykają się Państwo z roszczeniem o zapłatę dwukrotności stosownego wynagrodzenia w przypadku niezawinionego naruszenia autorskich lub pokrewnych praw majątkowych?

W praktyce obserwowanej przez PIKE OZZy zawsze podnoszą roszczenie o zapłatę trzykrotności.

36. Czy spotkali się Państwo z przypadkami dochodzenia odszkodowania z tytułu naruszenia praw własności intelektualnej przez osobę trzecią, inną niż bezpośredni posiadacz tych praw? W oparciu o jaką podstawę prawną roszczenie to było dochodzone?

PIKE nie posiada informacji na ten temat.

37. Czy spotkali się Państwo z przypadkami dochodzenia przez osobę trzecią rekompensaty z tytułu niesłusznie zasądzanego odszkodowania?

PIKE nie posiada informacji na ten temat.

VII. Nadużywanie środków egzekwowania praw własności intelektualnej

38. Czy spotkali się Państwo z przypadkami nadużywania cywilnoprawnych środków egzekwowania praw własności intelektualnej? Czy miały one charakter nieumyślny czy też były celowe? Jakie były konsekwencje tego rodzaju działań, zarówno dla strony powodowej jak i pozwanej? Czy zastosowanie znajdował tu art. 5 Kodeksu cywilnego?

We wszystkich znanych PIKE postępowaniach sądowych¹ związanych z roszczeniami z tytułu praw własności intelektualnej dochodzi do nadużywania cywilnoprawnych środków egzekwowania tych praw, poczynając od postępowania zabezpieczającego, a na postępowaniu głównym skończywszy. SFP składając pozwy wraz z wnioskiem o zabezpieczenie roszczenia zakazowego, mimo niewypełnienia przez ten podmiot ustawowego obowiązku wyrażenia zgody na korzystanie z zarządzanych utworów, stara się wymusić na operatorach zawarcie umowy licencyjnej na warunkach jednostronnie podyktowanej przez tę organizację. Część sądów, nie zważając na nadużywanie przez ten podmiot swojej w zasadzie monopolistycznej pozycji, uznaje podnoszone roszczenia obciążając operatorów zakazem reemisji. Działania te są zdecydowanie celowe, na co uwagę zwróciła część sądów. Sąd Apelacyjny w Szczecinie w postanowieniu z 28 grudnia 2012 roku (I ACz 960/12) wydanym w toku postępowania zabezpieczającego stwierdził, że: „[z]abezpieczenie w formule żądanej przez uprawnionego w istocie doprowadzić może do wymuszenia zawarcia przez pozwanych umowy licencyjnej z wynagrodzeniem ustalonym przez powoda, co spowodowałoby dodatkowe wzmocnienie dominującej pozycji powoda. Już wówczas nowacyjny charakter zabezpieczenia utraciłby swój tymczasowy charakter, a zmuszeni sytuacji pozwani zawrzeć musieliby umowę licencyjną na czas określony wedle warunków powoda”.

¹ Obecnie prowadzonych jest ok. 31 postępowań z powództwa SFP przeciwko członkom PIKE. We wszystkich z nich działania SFP należy uznać za nadużycie prawa.

W postępowaniach głównych, część sądów nie dostrzega przymusowej sytuacji operatorów związanych z art. 21¹ ust. 1 ustawy i określonym w tym przepisie obowiązkiem kontraktowaniem z właściwą OZZnia i z brakiem wypełnienia przez SFP obowiązku przewidzianego w art. 106 ust. 2 ustawy. Dotychczas, wśród członków PIKE, tylko w dwóch postępowaniach zapadły wyroki w I instancji. W pierwszym z nich sąd dostrzegł nadużycie prawa i oddalił w części roszczenie o zapłatę SFP. Sąd ten jednak uznał roszczenie zakazowe za zasadne, co w praktyce przekreślić może uznanie nadużycia przez SFP prawa podmiotowego. W przypadku uprawomocnienia się tego wyroku, operator i tak będzie musiał zawrzeć z przedmiotowym stowarzyszeniem umowę licencyjną na warunkach podyktowanych przez nie. W drugim wyrok sąd, mimo identycznego stanu prawnego i faktycznego uznał w całości roszczenia SFP. Wyrok ten zapadł 13 marca br., stąd nieznane są jeszcze motywy sądu.

Zachowanie SFP jeszcze szczególnie karygodne wobec przeciągającego się stanu braku zatwierdzonej tabeli wynagrodzeń, który spowodowany jest w dużej mierze działaniami tej organizacji (z cofnięciem pierwotnego wniosku 13 stycznia 2012 roku włącznie). Pogląd ten podzielają J. Barta i R. Markiewicz: „Dochodzenie roszczeń z tytułu naruszenia autorskich praw majątkowych w sytuacji, gdy organizacja zbiorowego zarządzania odmówiła uprzednio zawarcia umowy licencyjnej wobec braku uzgodnionej stawki wynagrodzenia, jest sprzeczne, zdaniem SN, ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa (a konkretnie uprawnienia do dochodzenia wynagrodzenia w podwójnej wysokości, przewidzianego w art. 79 ust. 1). W takiej sytuacji, wobec braku tabel, wysokość opłaty licencyjnej powinna być ustalona w oparciu o kryteria wskazane w art. 110. Wystarczającą rekompensatę za niewypłacanie twórcom reprezentowanym przez organizację wynagrodzenia w okresie poprzedzającym wydanie wyroku stanowią, zdaniem Sądu, odsetki za opóźnienie.”² Stanowisko to zostało wyrażone na kanwie orzeczenia Sądu Najwyższego, który potwierdził że takie zachowanie OZZów stanowi nadużycie prawa³.

Przedstawione powyżej okoliczności stanowią jednak tylko ogólny opis obecnej sytuacji, w której SFP notorycznie nadużywa przysługującego podmiotom uprawnionym prawa podmiotowego. Szerszy opis wraz pogłębioną analizą rzeczonego stanu został przedstawiony przez PIKE wielokrotnie w pismach kierowanych do MKiDN, jak również do innych organów. Izba podtrzymuje więc w całości swoje stanowisko w tym zakresie.

39. Czy Państwa zdaniem w sprawach o naruszenie praw własności intelektualnej przestrzeganie prawa do prywatności oraz prawa do sprawiedliwego procesu jest zagwarantowane w wystarczającym stopniu?

PIKE reprezentując przedsiębiorców świadczących profesjonalne usługi w niewielkim stopniu ma styczność z prawem do prywatności z uwagi na to, że członkowie Izby w dużej mierze są osobami prawnymi. Jeśli zaś chodzi o sprawiedliwość procesów podnieść należy, że sam fakt znacznej rozbieżności w orzecznictwie wskazuje już na niski poziom gwarancji w tym zakresie. Część sądów zdaje się automatycznie stosować zabezpieczenie roszczeń podnoszonych przez OZZ co jest niewątpliwym nadużyciem i w żaden sposób nie jest zgodne z zasadami sprawiedliwości. Taka praktyka sądów sprawia, że zachwiana jest równość stron

² J. Barta, R. Markiewicz, Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz, Warszawa 2011, wersja elektroniczna, komentarz do art. 106.

³ V CKN 411/01, OSNC 2004, nr 9, poz. 144.

w postępowaniu zabezpieczającym, gdyż obowiązany ma niewielkie możliwości odparcia argumentów wnioskodawcy. Wydaje się, że w postępowaniu zabezpieczającym sądy powinny mieć obowiązek oraz możliwości dogłębnierzego zbadania konsekwencji zastosowania określonych sposobów zabezpieczenia. Być może zmniejszyłoby to odsetek postanowień, których wykonanie skutkowałoby w praktyce koniecznością likwidacji dziesiątek przedsiębiorstw zatrudniających setki ludzi, a dostarczających tysiącom odbiorców dostęp do dóbr kultury i informacji.

W postępowaniach głównych, mimo braku jakiegokolwiek wiedzy sędziów na temat metod obliczania wartości dóbr niematerialnych, sądy pozostają niekiedy niewzruszone na rzeczowe i obiektywne argumenty i dowody operatorów, automatycznie uznając zasadność roszczeń SFP. Tylko część sądów przeprowadza w rzeczonych postępowaniach tak kluczowy dowód z opinii biegłych na okoliczność właściwości wysokości stawki żądanej przez SFP. Okoliczności te niestety nie pozwalają stwierdzić, że obecne przepisy zawierają wystarczające gwarancje dla wszystkich stron postępowań.

W związku z powyższym, PIKE podnosi, że niezbędne jest wprowadzenie natychmiastowych zmian w zakresie środków egzekwowania praw własności przemysłowej, deklarując jednocześnie chęć udzielenia MKiDN i Komisji Europejskiej wszelkiej możliwej pomocy w tym zakresie.

Jerzy Straszewski
Prezes Zarządu PIKE

Załączniki:

- kopia pisma do Ministra Sprawiedliwości z 7 września 2012 roku,
- kopia stanowiska w toku postępowania legislacyjnego,
- kopia wniosku do Krajowej Rady Sądownictwa,
- kopia stanowiska Rzecznika Praw Obywatelskich,
- kopia skargi do Komisji Europejskiej.